

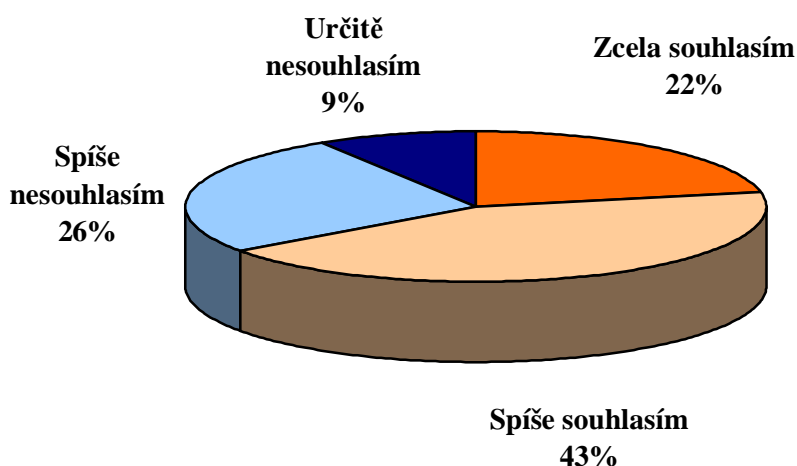
ČECHŮM VĚTŠINOU NEVADÍ BOHATSTVÍ NABYTÉ SCHOPNOSTMI A USILOVNOU PRACÍ, ALE MYSLÍ SI, ŽE DNES BOHATNOU PŘEDEVŠÍM NEPOCTIVCI.

Pouze třetina Čechů (35 %) pokládá bohatství za něco nesprávného. Mladší lidé, lidé s vyšším vzděláním a kvalifikací, studenti, podnikatelé a živnostníci si naopak myslí, že skutečně schopní lidé by měli mít možnost zbohatnout. V reálném životě však tuto možnost spatřuje jen 45 % lidí. Naprostá většina lidí (81 %) je přesvědčena, že bohatství se u nás dnes získává převážně nepoctivým způsobem. Názory lidí na legitimitu bohatství a způsoby jeho získávání jsou dlouhodobě poměrně stabilní, od konce roku 2001 však posílily rovnostářské postoje.

Citovaný výzkum STEM byl proveden ve dnech 1.–8. prosince 2008 na rozsáhlém reprezentativním souboru 1282 obyvatel České republiky starších 18 let. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru.

Názory veřejnosti na to, jak lze v naší společnosti dosáhnout bohatství, sleduje STEM již od roku 1994. Prosincový výzkum ukázal, že téměř dvě třetiny lidí (65 %) nepovažují bohatství za nic nemorálního, pokud zbohatnou skutečně schopní lidé. Myslí si to především mladší věkové skupiny, lidé vysokoškolsky vzdělaní (78 %), studenti, podnikatelé a živnostníci a také lidé z velkých měst (73 %). Třetina Čechů (35 %) naopak považuje bohatství, bez ohledu na to, jak bylo získáno, za nemorální. Rovnostářské postoje jsou typické zejména pro lidi s nižší úrovní vzdělání, dělnické profese, starší věkové skupiny, především důchodce. Častěji než ostatní je také zastávají lidé žijící v malých sídlech (do 5000 obyvatel).

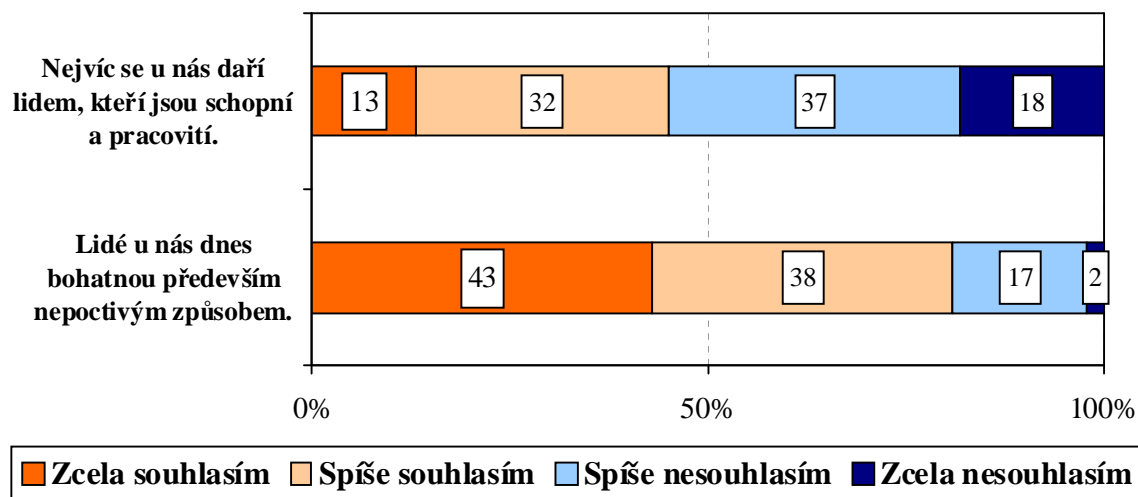
„Je správné, aby skutečně schopní lidé měli mnoho peněz, třeba i milióny.“ (%)

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Neradostným výsledkem prosincového výzkumu je zjištění, že naprostá většina veřejnosti je přesvědčena o tom, že v České republice bohatnou především nepoctivci – myslí si to 81 % lidí, z toho více než polovina je o tom přesvědčena skálopevně. Podstatně méně je mezi veřejností zastoupen názor, že schopnosti a pracovitost jsou v naší společnosti po zásluze odměněny (45 %).

Názory na to, jakým způsobem se u nás lidé stávají bohatými (%)

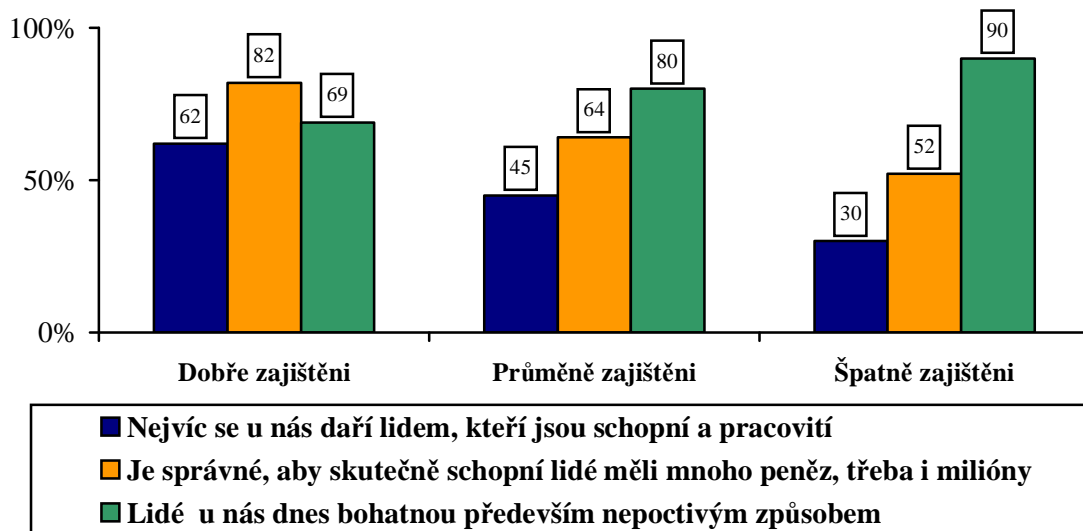
Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Skepsi nad poctivým způsobem nabývání majetku vyjadřují častěji lidé s nižším stupněm vzdělání, důchodci a rovněž zástupci dělnických profesí. Další socioprofesionální skupinou, která se pravděpodobně vyznačuje specifickým postojem ke způsobu nabývání bohatství v dnešní společnosti, jsou živnostníci, mezi nimiž jsme zaznamenali relativně vysoké zastoupení lidí odmítajících názor, že se v dnešní době bohatne převážně nepoctivě. Zatímco v populaci odmítá tento názor 19 % lidí, mezi živnostníky s ním nesouhlasilo celých 43 % dotázaných. Toto odmítnutí zřejmě (živnostníci tvoří jen 4 % souboru dotázaných) odráží určitou hrdost na příslušnost k socioekonomické skupině, která většinou nemá v naší společnosti na různých úrovních ustláno, přesto je přesvědčena, že své bohatství získává poctivou prací.

Celkem logicky odlišuje názory na způsob nabývání bohatství v naší společnosti životní úroveň dotázaných (viz následující graf). Lidé s dobrou materiální úrovní patří spíše k těm, kteří pokládají bohatství mimořádně schopných a pracovitých jedinců za oprávněné a častěji než ostatní se domnívají, že v naší společnosti mají takoví jedinci šanci zbohatnout. Avšak také mezi touto skupinou dotázaných je o nepoctivém způsobu nabývání bohatství přesvědčeno 69 % lidí.

Názory na bohatství a způsoby jeho získávání podle materiálního zajištění lidí (%)

(Podíly souhlasných odpovědí)

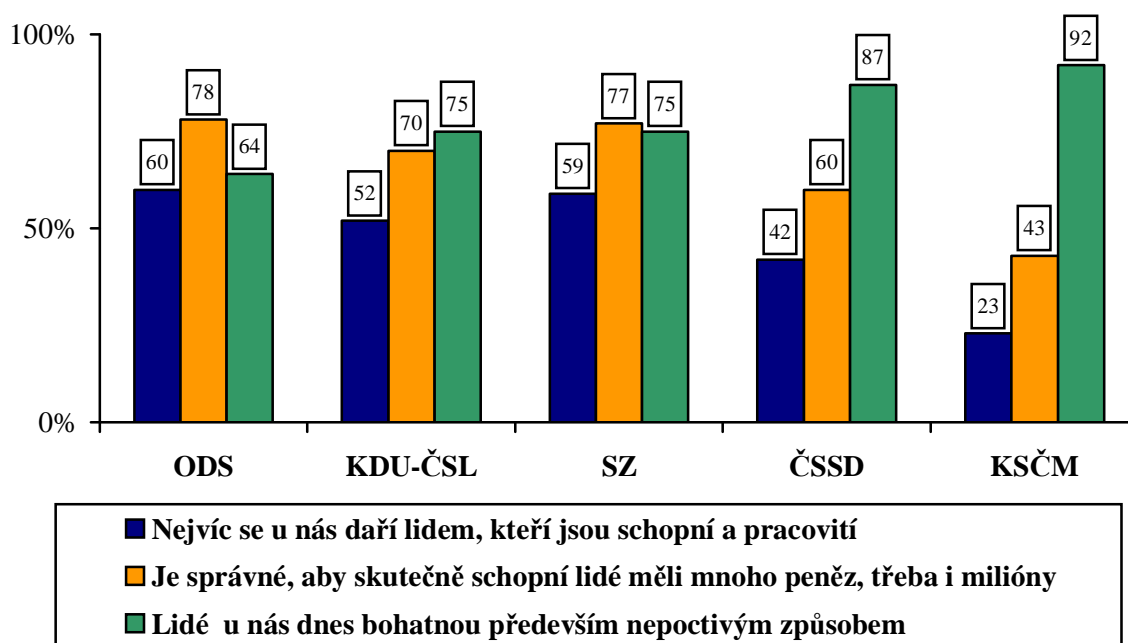

Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Nejvíce diferencují veřejné postoje k legitimitě bohatství a způsobům jeho nabývání sympatie lidí k politickým stranám. Příznivci opozičních stran (ČSSD a KSČM) uznávají legitimitu bohatství méně často a jsou podstatně skeptičtější v názoru na možnost poctivého způsobu zbohatnutí. Současně nelze přehlédnout, že i mezi stoupenci vládních stran, včetně pravicové ODS, převládají lidé přesvědčení o tom, že lidé dnes u nás bohatnou především nepoctivým způsobem.

Názory na bohatství a způsoby jeho získávání podle stranických preferencí (%)

(Podíly souhlasných odpovědí)

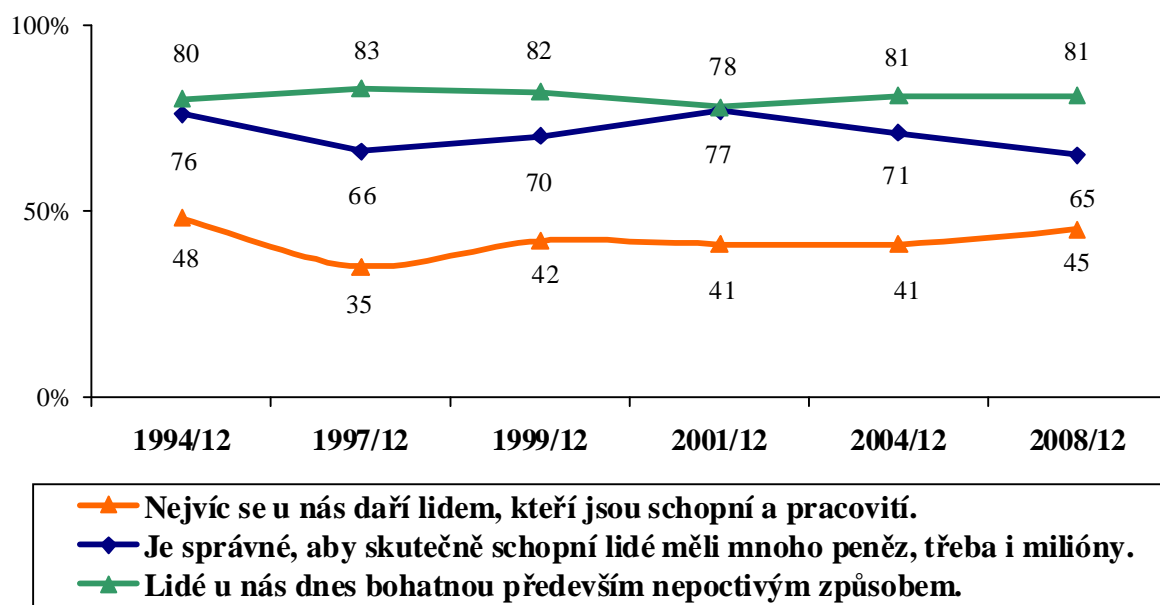
Pramen: STEM, Trendy 2008/12, 1282 respondentů

Srovnání názorů na bohatství a způsob jeho získání, tak jak se vyvíjely v průběhu uplynulých let (od konce roku 1994), ukazuje na jejich značnou stabilitu. Jen velmi málo se změnilo zastoupení lidí přesvědčených o tom, že v naší společnosti se po zásluze daří lidem schopným a pracovitým. Stejně úporně se však ve veřejném mínění udržuje názor, že lidé u nás bohatnou především nepoctivým způsobem.

Kolísání v rozmezí více než deseti procentních bodů se projevilo v názoru na legitimitu bohatství. Zatímco v první polovině devadesátých let o ní bylo přesvědčeno 76 % občanů, v průběhu posledních sedmi let se přesvědčení o legitimitě bohatství poněkud snížilo a dnes už jen dvě třetiny lidí (65 %) považují za správné, aby skutečně schopní lidé měli mnoho peněz, třeba i miliony.

Vývoj názorů na bohatství a způsoby jeho získávání v letech 1994-2008

(Podíl souhlasných odpovědí v procentech, dopočet do 100 % tvoří nesouhlasné odpovědi)

Pramen: STEM, Trendy 1994 – 2008